

Агудов Євген,
викладач по класу гітари Полтавської
міської школи мистецтв «Мала академія
мистецтв» імені Раїси Кириченко,
Пилипенко Роман,
викладач по класу ударних інструментів
Полтавської міської школи мистецтв
«Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко (м. Полтава)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА УЧНЯМ З РОЗЛАДОМ ДЕФІЦИТУ УВАГИ ТА ГІПЕРАКТИВНОСТІ

***Анотація.** У роботі піднято проблему викладання музичного мистецтва дітям з розладом дефіциту уваги та гіперактивності, окреслено особливості розладу та їх вплив на навчання. Проаналізовано статистичні дані та проблеми навчання таких дітей в Україні. Запропоновані методи та прийоми організації навчального процесу учням з розладом дефіциту уваги та гіперактивності.*

***Ключові слова:** розлад дефіциту уваги та гіперактивності, генетичний, мінімізація подразників, гіперфокус.*

***Постановка проблеми.** Проблема навчання учнів з розладом дефіциту уваги та гіперактивності (далі – РДУГ) є надзвичайно актуальною, оскільки кількість діагностованих осіб зростає щороку [5], проте в Україні досі існує недостатня поінформованість суспільства і зокрема педагогів щодо особливостей таких дітей та методів викладання. Також досі присутнє таврування людей з фізіологічними особливостями, що вкрай негативно впливає на навчання дітей зі РДУГ та їх соціалізацію.*

РДУГ – це прогресуючий стан розвитку неухважності та розсіяності уваги з супутньою гіперактивністю або без неї, який є одним з найпоширеніших діагнозів у дитячій клінічній психіатрії [2].

***Ступінь вивчення проблеми.** Першим, хто найбільш точно описав розлад, був англійський педіатр Джордж Стілл. У 1902 році він прочитав*

цикл лекцій, в яких підкреслив проблему надмірного емоційного збудження, свавілля і бунтарської поведінки без вагомих на те причин у дітей. Доктор сприймає такий стан як хронічний, біологічний (вроджений) і не викликаний поганим вихованням або шкідливим навколишнім середовищем, який відповідає сучасним критеріям РДУГ [3]. Зараз багато учених дотримуються генетичної гіпотези виникнення РДУГ (Р. Барклі, А. Рассель, польські дослідники Т. Волянчик, А. Колаковський, М. Скотницька). Згідно з нейробіологічною концепцією, РДУГ також пов'язаний з порушенням метаболізму дофаміну та норадреналіну. Саме тому такі люди схильні до депресії, низької самооцінки та імпульсивних вчинків, мають проблеми з мотивацією. Українські психіатри, зокрема Олег Романчук, також вважають, що РДУГ викликаний генетичними особливостями або хворобами, гіпоксією під час вагітності або пологів [1].

Виклад основного матеріалу. Відомо, що уроки музики благотворно впливають на дітей із РДУГ. Проте механізм, завдяки якому здійснюється такий вплив, поки що невідомий. За допомогою раннього музичного навчання можна коригувати затримки психомоторного розвитку, лікувати аутизм та допомогти гіперактивним дітям. На підставі результатів, отриманих у ході досліджень, вчені припускають, що заняття музикою приводять до збільшення числа міжнейронних синапсів у певних зонах мозку [6].

Організовуючи роботу з такими учнями, слід виходити з їх сильних та слабких сторін. Серед складних сторін є складність самоорганізації та самодисципліни, утримання в полі своєї уваги кількох компонентів, занадто шумна поведінка, яка заважає іншим учням і відволікає вчителя, неконтрольована імпульсивність та складність у сприйнятті та засвоєнні нового матеріалу. Однією з найсильніших сторін учня зі РДУГ є гіперфокус (стан глибокої концентрації на завданні, при якому людина забуває про все інше).

Умовно можна виділити декілька задач, які стоять перед педагогом:

прищепити любов до музики, допомогти в організації роботи, підтримати самооцінку й допомогти в соціалізації.

Виходячи з вищезазначеного, можна визначити такі особливості роботи з учнями, що мають РДУГ.

1. Проведення бажано індивідуальних занять.
2. Гра в ансамблі, що сприяє соціалізації таких учнів, учить чути інших.
3. Розклад занять слід укладати, зважаючи на здатність учня засвоювати й опрацьовувати матеріал.

4. Підготовка до уроку. Важливо створити спокійну і водночас зосереджену на роботі атмосферу.

5. Мінімум подразників. Слід мінімізувати все, що може захопити увагу (шум з вулиці, дзвінок телефону, розмови, які не стосуються теми заняття).

6. Цей принцип стосується й способів подання матеріалу. Матеріал слід подавати структуровано, не переобтяжувати зайвими фактами, у той же час розбавляти теорію яскравими прикладами. Зауваження робити короткі, чіткі.

7. Принцип мінімізації подразників стосується й організації роботи вдома.

8. Заохочення і похвала.

9. Чітке окреслення обсягів роботи, бажано ведення щоденник.

10. Вправи на координацію, залучення обох півкуль мозку.

11. Підтримка контактів з батьками.

Висновки. Отже, тема роботи з учнями, що мають РДУГ, є дуже актуальною, наразі немає відповіді щодо дієвої схеми терапії цього розладу, однак відомо, що уроки музики мають надзвичайно позитивний вплив на швидкий розвиток головного мозку.

Список використаних джерел

1. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей: Практичне керівництво. Видавництво ІПЗ. URL: <https://book-cbt.online>.

2. Синдром порушення активності та уваги // Вікіпедія. URL: <https://wikipedia.org>.
3. A Brief History of ADHD - Edge Foundation.
4. ADHD brain vs. normal brain: Function, differences, and more. URL: <https://medicalnewstoday.com>.
5. Data and Statistics About ADHD | CDC.
6. URL: <https://www.news-medical.net/news/20161121/Music-lessons-increase-brain-fiber-connections-in-children.aspx>

Алифірова Надія,

викладачка Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко,

Новак Наталія,

викладачка Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко,

Ноздрін Вадим,

викладач Полтавської міської школи мистецтв «Мала академія мистецтв» імені Раїси Кириченко (м. Полтава)

СКРИПКОВА КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКА ПРАКТИКА В УКРАЇНІ ХХ-ХХІ СТ.

***Анотація.** У статті подається інформація про функціонування концертно-виконавської практики в Україні ХХ-ХХІ століття. Зокрема, підкреслюється вклад науковців (Ю. Волощук, А. Гуменюк); видатних концертних виконавців сучасності (Давид Ойстрах, Остап Шутко, Мирослава Которович, Діана Тищенко) у розбудову сучасної концертно-виконавської практики в Україні; висвітлюються її історичні передумови.*

***Ключові слова:** концертно-виконавська практика, скрипкове виконавство, традиції виконавського мистецтва, народне та аматорське музикування.*